

950

საქართველოს სსრ განათლების
სამინისტროს ბრძანებითა
და განაკვეთლებათა

პრეზუმი

წელიწადი მეცამეტე

№ 1	Сборник приказов и распоряжений Министерства Просвещения Груз. ССР	1950 წ.
-----	---	---------

შ ი ნ ა ა რ ს ი

	83.
ინტრუქცია—სიმწიფის ატესტატზე გამოცდების ჩატარების შესახებ	3
ინტრუქცია—სიმწიფის ატესტატზე გამოცდების ექსტერნად ჩაბარების შესახებ	22
Инструкция—о проведении экзаменов на аттестат зрелости	27
Инструкция—о проведении экзаменов на аттестат зрелости для экстернов	46

პ/მგ. რედაქტორი მ. ბურჭულაძე

პ/მგ. გამომგებისათვის ვ. კვიციანი

დამტკიცებულია
საქართველოს სსრ განათლების
სამინისტროს მიერ
1950 წლის 7/II.

ინსტრუქცია

სიმწიფის ატესტატზე გამოცდების ჩატარების შესახებ

1. ზოგადი დებულებანი

§ 1.

სიმწიფის ატესტატზე გამოცდები ტარდება დაწყებით, შვიდ-წლიან და საშუალო სკოლებში გადასაყვანი, გამოსაშვები და სიმწიფის ატესტატზე გამოცდების შესახებ სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს მიერ 1950 წლის 21 თებერვალს დამტკიცებული დებულების საფუძველზე. გამოცდების მიზანია გამოარკვიოს, რამდენად სრულად და მტკიცედ არიან დაუფლებულნი მოსწავლენი საშუალო სკოლის კურსს.

§ 2.

სიმწიფის ატესტატზე გამოცდების ჩასაბარებლად დაიშვებიან:

ა) მე-11 კლასის მოსწავლენი, რომელთაც ყოფაქცევაში აქვთ ნიშანი „5“ და ყველა სასწავლო საგანში წლიური ნიშანი არანაკლებ „3“-სა, მიუხედავად ნიშნებისა ხაზვასა, ხატვასა, სიმღერასა, [redacted] და ფიზიკურ მომზადებაში;

ბ) 18 წელზე მეტი ასაკის მქონე ის პირნი, რომელთაც საშუალო სკოლაში არ უსწავლიათ, ან უსწავლიათ, მაგრამ იგი არ დაუმთავრებიათ და სურთ ექსტერნატის წესით მიიღონ სიმწიფის ატესტატი.

შენიშვნა: ა) საშუალო სკოლის პედაგოგიურ საბჭოს უფლება ეძლევა ანგარიშგასაწევ გამოჩაყლის შემთხვევაში სიმწიფის ატესტატზე გამოცდების ჩასაბარებლად დაუშვას მოსწავლე, რომელსაც სასწავლო გეგმით გათვალისწინებულ ერთ

ან ორ ძირითად საგანში აქვს „3“-ზე ნაკლები ნიშანი, ხოლო ყოფაქცევაში აქვს „5“; იმ საგნებში, რომელშიაც მოსწავლეს „3“-ზე დაბალი ნიშანი აქვს, იგი გამოცდებს შემოდგომაზე აბარებს;

ბ) წლიური ნიშნის გამოყვანის წესის შესახებ იხილეთ საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს მითითებანი — „დაწყებითი, რვაწლიანი და საშუალო სკოლის მოსწავლეთა ცოდნისა და ყოფაქცევის შეფასებისას ხუთბალიანი ციფრობრივი სისტემის გამოყენების შესახებ“ (1950 წლის გამოცემა);

გ) სიმწიფის ატესტატზე გამოცდების ექსტერნად ჩაბარება წარმოებს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს მიერ დამტკიცებული საგანგებო ინსტრუქციის საფუძველზე.

§ 3.

სიმწიფის ატესტატის მისაღებ გამოცდებზე არ დაიშვებიან:

ა) ის მოსწავლენი, რომელთაც სასწავლო გეგმით გათვალისწინებულ ორზე მეტ ძირითად საგანში აქვთ „3“-ზე ნაკლები ნიშანი;

ბ) აგრეთვე ის მოსწავლენი, რომელთაც „3“-ზე ნაკლები ნიშანი აქვთ ერთს ან ორ ძირითად საგანში, მაგრამ მათი დაბალი მოსწრება ამ საგნებში გამოწვეულია არასაპატიო მიზეზით.

თუ მოსწავლის ჩამორჩენის მიზეზი მძიმე ან ხანგრძლივი ავადმყოფობაა, აღნიშნული დადასტურებული უნდა იქნეს სათანადო სამკურნალო დაწესებულების მიერ გაცემული ოფიციალური ცნობით.

§ 4.

მე-11 კლასებში სასწავლო მეცადინეობა მთავრდება 15 მაისს.. 15 და 16 მაისს პედაგოგიური საბჭო იხილავს და ამტკიცებს მე-11 კლასის თითოეული მოსწავლის წარმატებისა და ყოფაქცევის წლიური ნიშნებს და წყვეტს სიმწიფის ატესტატზე გამოცდების ჩასაბარებლად მოსწავლეთა დაშვების საკითხს.

პედაგოგიური საბჭოს დადგენილება უნდა გაფორმდეს სათანადო ოქმით, ამასთან გადაწყვეტილება, რომ მოსწავლე დაშვებული არ არის გამოცდებზე, უნდა დასაბუთდეს.

გამოცდებზე დაშვებულთა სიას მოსწავლეები გაცნობილი უნდა იქნენ არა უგვიანეს 17 მაისისა.

§ 5.

მოსწავლეები, რომელნიც საშუალო სკოლას ამთავრებენ, სიმწიფის ატესტატზე გამოცდებს აბარებენ საშუალო სკოლის სრულჯურსის მოცულობით შემდეგ საგნებში:

1. ქართულ ენასა და ლიტერატურაში (წერიითი—თბზულება);
2. ქართულ ენასა და ლიტერატურაში (ზეპირი);
3. რუსულ ენასა და ლიტერატურაში (წერიითი);
4. რუსულ ენასა და ლიტერატურაში (ზეპირი);
5. ალგებრაში (ზეპირი);
6. გეომეტრია-ტრიგონომეტრიაში (წერიითი);
7. გეომეტრიაში (ზეპირი);
8. ფიზიკაში (ზეპირი);
9. ქიმიაში (ზეპირი);
10. სსრ კავშირის ისტორიაში—IX—XI კლ. კურსის მიხედვით (ზეპირი);
11. უცხო ენაში (ზეპირი).

შენიშვნა: სომხური და აზერბაიჯანული საშუალო სკოლის XI კლასის მოსწავლენი § 5-ით გათვალისწინებულ ყველა საგანს გარდა გამოცდას აბარებენ დედაენასა და ლიტერატურაში (წერიითი და ზეპირი), ქართულ ენასა და ლიტერატურაში კი ისინი მხოლოდ ზეპირ გამოცდას აბარებენ.

რუსული სკოლების XI კლასის მოსწავლენი ქართულ ენასა და ლიტერატურაში მხოლოდ ზეპირ გამოცდას აბარებენ.

II. საგამოცდო კომისიის შემადგენლობა

§ 6.

სიმწიფის ატესტატზე გამოცდებს ატარებს საგამოცდო კომისია შემდეგი შემადგენლობით: სკოლის დირექტორი (კომისიის თავმჯდომარე), საგნის მასწავლებელი, კომისიის 2—3 წევრი იმავე ან მონათესავე საგნის უფროსი კლასების ან უმაღლესი სკოლის მასწავლებელთაგან და საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს ან შესაბამისად აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების სამინისტროების, სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიური ოლქის განათლების განყოფილების წარმომადგენელი.

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს ან შესაბამისად აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების სამინისტროებს, სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიური ოლქის განათლების განყოფილებას შეუძლიათ თავიანთ წარმომადგენლებად დანიშნონ კომპეტენტური პირები სახალხო განათლების განყოფილების მუშაკთა შემადგენლობიდან, პედაგოგიური და სამასწავლებლო ინსტიტუტების, მასწავ-

ლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტისა და პედაგოგიური სასწავლებლების მეცნიერ თანამშრომელთა და მასწავლებელთაგან.

საგამოცდო კომისიათა შემადგენლობას ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ოლქის საშუალო სკოლებისათვის ამტკიცებს შესაბამისი ავტონომიური რესპუბლიკის განათლების სამინისტრო და ოლქის განათლების განყოფილება, საქართველოს სსრ სხვა დანარჩენი სკოლებისათვის კი — საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო, გამოცდების დაწყებამდე ერთი თვით ადრე.

საგამოცდო კომისიის შემადგენლობაში შეყვანილი უნდა იქნენ ის პირნი, რომელთაც აქვთ დასრულებული უმაღლესი განათლება; საგამოცდო კომისიებში შეიძლება აგრეთვე იმ მასწავლებელთა შეყვანა, რომელთაც არა აქვთ დასრულებული უმაღლესი განათლება, მაგრამ მინიჭებული აქვთ სკოლის დამსახურებული მასწავლებლის საპატიო წოდება ან საშუალო სკოლის მასწავლებლის პერსონალური წოდება ატესტაციის საფუძველზე.

შენიშვნა: 1) ცალკე შეთხვევებში ამ წესიდან გამონაკლისის დაშვების უფლება აქვს საქართველოს სსრ განათლების მინისტრს.

2) რუსულ ენასა და ლიტერატურაში არარუსულ სკოლაში, აგრეთვე უცხო ენაში ყველა საშუალო სკოლაში გამოცდები შეიძლება ჩატარონ იმ მასწავლებლებმაც, რომელთაც არ აქვთ უმაღლესი განათლება და პერსონალური წოდება.

§ 7.

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს ან შესაბამისად აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების სამინისტროების, სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიური ოლქის განათლების განყოფილების წარმომადგენელი, სიმწიფის ატესტატზე გამოცდების ჩატარების შესახებ არსებული დებულების და ინსტრუქციის დარღვევის შემთხვევაში, ვალდებულია შეაჩეროს გამოცდა და აცნობოს ამის შესახებ საქართველოს სსრ განათლების მინისტრს, ან შესაბამისად — აჭარისა და აფხაზეთის ასსრ განათლების მინისტრებს, სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიური ოლქის განათლების განყოფილების გამგეს სათანადო ზომების მისაღებად.

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს, აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების სამინისტროებისა და სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიური ოლქის განათლების განყოფილების წარმომადგენლები ინიშნებიან ერთი თვით ადრე გამოცდების დაწყებამდე.

შენიშვნა: საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს, აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების სამინისტროებისა და სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიური ოლქის განათლების განყოფილების წარმომადგენლად არ შეიძლება დაინიშნოს ამავე სკოლაში მომუშავე პირი.

§ 8.

სიმწიფის ატესტატზე გამოცდების აღვილზე ჩატარების მიზნით, იმ საშუალო სკოლებისათვის, რომლებშიაც საგამოცდო კომისიის შედგენისათვის არ არსებობს § 6-ით გათვალისწინებული პირობები, საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო, აჭარისა და აფხაზეთის ასსრ განათლების სამინისტროები და სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიური ოლქის სახალხო განათლების განყოფილება უმაღლესი განათლების მქონე მასწავლებელთაგან ქმნიან საგამოცდო კომისიებს.

შენიშვნა: ა) საშუალო სკოლები, რომელთაც გამოსაშვებ კლასში 15-ზე ნაკლები მოსწავლე ჰყავთ და ამავე დროს არ შეუძლიათ § 6-ის მიხედვით საგამოცდო კომისიის შექმნა, — მოსწავლეებს სიმწიფის ატესტატზე გამოცდების ჩასაბარებლად გზავნიან იმ სკოლებში, რომლებსაც მათ მიუთითებს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო, აჭარისა და აფხაზეთის ასსრ განათლების სამინისტროები და სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიური ოლქის სახალხო განათლების განყოფილება.

ბ) საშუალო სკოლის მასწავლებლები, რომელთაც უმაღლესი განათლება აქვთ და რომელთა მოსწავლეები გამოცდას სიმწიფის ატესტატზე სხვა სკოლაში აბარებენ იმის გამო, რომ აღვილობრივ კომისიის შედგენა არ ხერხდება, შეყვანილ უნდა იქნენ საგამოცდო კომისიის შემადგენლობაში.

III. გამოცდების ჩატარების წესი

§ 9.

სიმწიფის ატესტატზე გამოცდები წელიწადში ერთხელ ტარდება — სასწავლო მეცადინეობის დამთავრების შემდეგ, 20 მაისიდან 20 ივნისამდე, ხოლო საშემოდგომო გამოცდები — 20-დან 25 აგვისტომდე ჩათვლით.

შენიშვნა. 1. საშემოდგომო გამოცდას სიმწიფის ატესტატზე XI კლასის მოსწავლე აბარებს იმავე კომისიას, რომელიც დამტკიცებულია საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს მიერ სიმწიფის ატესტატზე გამოცდების ჩატარებლად.

საშემოდგომო გამოცდები ტარდება სიმწიფის ატესტატზე გამოცდების ჩატარების არსებულ ყველა წესის დაცვით.

2. წელს საშემოდგომო წერიტი გამოცდები ტარდება:

ა) მშობლიურ ენასა და ლიტერატურაში—21 აგვისტოს;

ბ) გეომეტრია-ტრიგონომეტრიაში—23 აგვისტოს;

გ) რუსულ ენასა და ლიტერატურაში—25 აგვისტოს.

3. საშემოდგომო წერიტი გამოცდებისათვის თემები აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ სამინისტროებს, სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიურ ოლქს, საქალაქო და სარაიონო განათლების განყოფილებებს ეგზავნება საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს მიერ.

§ 10.

გამოცდების ცხრილი, დამტკიცებული საგამოცდო კომისიის თავმჯდომარის მიერ, გამოკრულ უნდა იქნეს სკოლაში 10 დღით ადრე გამოცდების დაწყებამდე.

პირველი გამოცდა—(წერიტი) ქართულ ენასა და ლიტერატურაში (არაქართულ სკოლებში—მშობლიურ ენასა და ლიტერატურაში) 20 მაისს ტარდება. დანარჩენ საგნებში წელს წერიტი გამოცდები ჩატარდება: გეომეტრია-ტრიგონომეტრიაში—27 მაისს, რუსულ ენასა და ლიტერატურაში (არარუსული სკოლები)—5 ივნისს.

ზეპირი გამოცდები იმავე საგანში ჩატარებულ წერიტ გამოცდებს მოსდევს. ამასთან, შუალედი წერიტისა და ზეპირ გამოცდებს შორის უნდა იყოს არა ნაკლებ ორი დღისა, რათა კომისიის ყველა წევრს შეეძლოს წერიტი ნამუშევრების გულდასმით შემოწმება.

§ 11.

შემდგომ გამოცდებზე აღარ დაიშვებიან მოსწავლენი:

ა) რომელნიც გამოცდებზე მიიღებენ „3“-ზე ნაკლებ შეფასებას ორზე მეტ საგანში;

ბ) რომელთაც ერთ საგანში ჰქონდათ არადამაკმაყოფილებელი შეფასება, მაგრამ გამოცდების პროცესში კიდევ ორ საგანში მიიღეს „3“-ზე ნაკლები შეფასება;

გ) რომელთაც ორ საგანში ჰქონდათ არაღამაკმაყოფილებელი შეფასება, დაშვებულნი იყვნენ გამოცდებზე, მაგრამ გამოცდის პროცესში კიდევ ერთ საგანში მიიღეს „3“-ზე ნაკლები შეფასება.

IV. წერიტი გამოცდები

§ 12.

წერიტი გამოცდები ტარდება შემდეგი სახით:

ა) ქართულ ენასა და ლიტერატურაში (არაქართულ სკოლებში კი მშობლიურ ენასა და ლიტერატურაში) მოსწავლეებს ეძლევათ თემა თხზულების დასაწერად გავლილი ლიტერატურული მასალიდან, აგრეთვე შეიძლება მიეცეთ განყენებული თემა(კ).

ბ) რუსულ ენასა და ლიტერატურაში (არარუსული სკოლები) მოთხრობის შინაარსის გადმოცემა (მასწავლებლის მიერ კლასში მოთხრობის წინასწარ წაკითხვის შემდეგ);

გ) გეომეტრია-ტრიგონომეტრიაში—ერთი გეომეტრიული ამოცანა, რომელიც ამოიხსნება ალგებრისა და ტრიგონომეტრიის გამოყენებით და ერთი მაგალითი ტრიგონომეტრიიდან.

შენიშვნა: 1. ქართულ ენასა და ლიტერატურაში (არაქართულ სკოლებში კი მშობლიურ ენასა და ლიტერატურაში) მოსწავლეებს ეძლევათ სამი თემა, რომელთაგან მოსწავლემ ერთ-ერთი უნდა აირჩიოს;

2. ამოცანა და მაგალითი გეომეტრია-ტრიგონომეტრიაში ერთ ვარიანტად დგება და საერთოა ყველა მოსწავლისათვის;

3. წერიტი სამუშაოს შესასრულებლად, იმ დროის ჩათვლით, რაც საჭიროა მათი სუფთად გადაწერისათვის, მოსწავლეებს თანმიყოლებით ეძლევათ 5 ასტრონომიული საათი მშობლიურ ენასა და ლიტერატურაში, 4 ასტრონომიული საათი გეომეტრია-ტრიგონომეტრიაში და რუსულ ენასა და ლიტერატურაში.

§ 13.

საგამოცდო თემებს თხზულებისათვის მშობლიურ ენასა და ლიტერატურაში, რუსულ ენასა და ლიტერატურაში (არარუსული სკოლები), ამოცანასა და მაგალითს გეომეტრია-ტრიგონომეტრიაში აღგენს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო. საგამოცდო თემები, ამოცანა და მაგალითი თავსდება პატარა კონვერტებში და ილუქება. კონვერტზე აღინიშნება გამოცდის ჩატარების თარიღი. ასეთი პაკეტები, საშუალო სკოლების რაოდენობის მი-

ხედვით, თავსდება ქალაქისათვის (რაიონისათვის) განყოფილებილ დიდ კონვერტში, რომელიც 1—5 მაისს სპეციალური ფოსტით ეგზავნება აჭარისა და აფხაზეთის ასსრ მინისტრებს, ოლქის, ქალაქისა და რაიონის განათლების განყოფილებათა გამგეებს.

დიდ პაკეტს, განათლების განყოფილების გამგესთან ერთად, ხსნის რაიონზე (ქალაქზე) მიმავრებული განათლების სამინისტროს წარმომადგენელი, ქალაქებში—გამოცდისათვის დაწესებულ დღეს, ხოლო რაიონში—არა უადრეს წინა დღისა. დიდი პაკეტის გახსნისას დგება სათანადო აქტი, რომელსაც ხელს აწერენ საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს წარმომადგენელი (ქალაქში, რაიონში) და განათლების განყოფილების გამგე.

შენიშვნა: ა) აჭარისა და აფხაზეთის ასსრ განათლების მინისტრები, სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიური ოლქის და ქ. თბილისის განათლების განყოფილებათა გამგეები დიდ პაკეტებს მიღებისთანავე ხსნიან და მასში მოთავსებულ პატარა პაკეტებს ანაწილებენ საშუალო სკოლების რაოდენობის მიხედვით, ათავსებენ დიდ კონვერტებში და სპეციალური ფოსტით უგზავნიან ქალაქებისა და რაიონების განათლების განყოფილებათა გამგეებს.

პატარა პაკეტი, რომელშიც მოთავსებულია საგამოცდო თემა, სათანადო ხელწერილით ბარდება საშუალო სკოლაზე მიმავრებულ საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს წარმომადგენელს სკოლებისათვის გადასაცემად, ქალაქად—გამოცდის დღეს, ხოლო სოფლის სკოლებისათვის—წინა დღეს.

პატარა პაკეტს ხსნის საგამოცდო კომისიის თავმჯდომარე კომისიის წევრთა თანდასწრებით, გამოცდისათვის დაწესებულ დღეს, გამოცდის დაწყებამდე 10 წუთით ადრე. პაკეტის გახსნის შესახებ სათანადო ცნობები შეიტანება გამოცდების ოქმში.

§ 14.

წერილით გამოცდებისათვის გამოყოფილი უნდა იქნეს სკოლის დარბაზი ან ყველაზე უფრო დიდი საკლასო ოთახი. მოსწავლენი ერთიმეორისაგან განცალკევებით დადგმულ მაგიდებზე ან მერხებზე სხდებიან, თითო მაგიდასთან ან მერხზე—თითო მოსწავლე.

იმ შემთხვევაში, როდესაც გამოცდაზე დაშვებული მოსწავლეების რიცხვი დიდია, წერილით სამუშაოსათვის გამოყოფილი უნდა იქნეს 2 ან 3 ოთახი, ამასთან მოსწავლენი საგამოცდო კომისიის წევრთა განუწყვეტელი ზედამხედველობის ქვეშ უნდა იყვნენ.

წერიტი ნამუშევრების შესრულება მშობლიურ ენასა და ლიტერატურაში, რუსულ ენასა და ლიტერატურაში და გეომეტრია-ტრიგონომეტრიაში ხდება სპეციალურ ქალაქებში, რომელსაც საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროდან ლეზულობს პირადად რაიონის, ქალაქის, განათლების განყოფილების გამგე ან ინსპექტორი განათლების განყოფილების გამგის მინდობილობით, 1—10 მისამდე. საგამოცდო სპეციალური ქალაქი, დალუქულ პაკეტთან ერთად, ხელწერილით ბარდება სკოლაზე მიმავრებულ განათლების სამინისტროს წარმომადგენელს საჭირო რაოდენობით, ქალაქად გამოცდის დღეს, ხოლო სოფლად—არაუადრეს გამოცდის წინაღობისა.

შენიშვნა: აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების მინისტრები, სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიური ოლქის და ქალთბილისის განათლების განყოფილებათა გამგეები 1—5 მისამდე საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროდან ლეზულობენ სპეციალურ საწერ ქალაქს და თვლით, საჭირო რაოდენობით, ხელწერილით აბარებენ სათანადო განათლების განყოფილების გამგეებს.

§ 16.

მოსწავლეებს არ აქვთ უფლება გამოცდაზე იქონიონ რაიმე სასწავლო ნივთი ან წიგნი, გარდა ლოგარითმების ცხრილისა იმ დღეს, როდესაც უნდა ჩატარდეს წერიტი გამოცდა გეომეტრია-ტრიგონომეტრიაში.

საწერ-კალამსა და ქალაქს ყველა გამოსაცდელს სკოლა აძლევს. მშობლიურ ენასა და ლიტერატურაში, რუსულ ენასა და ლიტერატურაში (არარუსულ სკოლებში) და გეომეტრია-ტრიგონომეტრიაში წერიტი სამუშაო შეიძლება თავდაპირველად შავად შესრულდეს, გარკვეული ხელით და აუცილებლად მეღნიით. შავად ნაწერი სუფთად გადაწერილ ნამუშევრებთან უნდა იქნეს წარმოდგენილი.

განათლების სამინისტროს წარმომადგენელი ნამუშევრის ჩაბარებისას მასზე აღნიშნავს მიღების დროს და აწერს ხელს ბოლოში.

მოსწავლე შესრულებული სამუშაოს ჩაბარებისთანავე გადის საგამოცდო ოთახიდან. მოსწავლენი, რომელნიც ვერ დაამთავრებენ სამუშაოს დაწესებულ დროში, კომისიას აბარებენ დაშმთავრებელ ნამუშევარს.

ყველა მოსწავლის საგამოცდო წერიითი ნამუშევარი, როგორც თეთრი, ისე შავად შესრულებული, სწორდება სკოლაში საგნის მასწავლებლის მიერ, საგამოცდო კომისიის თავმჯდომარესთან, სკოლაზე მიმაგრებულ განათლების სამინისტროს წარმომადგენელთან და ასისტენტებთან ერთად, და როგორც გადათეთრებული, ისე შავად შესრულებული ნამუშევარი, სიით და თვლით, გამოუყენებელ ქალაქთან ერთად, სკოლაზე მიმაგრებულ განათლების სამინისტროს წარმომადგენლის მეშვეობით მთლიანად ბარდება რაიონზე მიმაგრებულ განათლების სამინისტროს წარმომადგენელს და განათლების განყოფილების გამგეს, ამ საგანში ზეპირი გამოცდის ჩატარების წინა დღით.

ოქროსა და ვერცხლის მედალოსნობის კანდიდატებად წამოყენებულ მოსწავლეთა წერიითი ნამუშევრები იგზავნება საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროში, ხოლო დანარჩენი კი ანალიზისათვის და სათანადო დასკვნების გასაკეთებლად რჩება განათლების განყოფილებაში. განათლების განყოფილება ვალდებულია ერთი წლის შემდეგ გამოითხოვოს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროდან მედლით დასაჯილდოებლად წარდგენილ კურსდამთავრებულთა ნამუშევრები და ყველა სხვა ნამუშევრებთან ერთად დაუბრუნოს სკოლებს.

§ 18.

მოსწავლეებს, რომელნიც გამოცდების პერიოდში ავად გახდებიან და მათ დამთავრებამდე გაჯანმრთელდებიან, საგამოცდო კომისიის ნებართვით შეუძლიათ ჩააბარონ, როგორც დარჩენილი, ასევე გამოტოვებული ყველა გამოცდა.

ამ მოსწავლეებთან წერიითი გამოცდების ჩასატარებლად სკოლებს სპეციალური სათადარიგო პაკეტით ეგზავნებათ თხზულებათა დამატებითი თემები, ამოცანა და მაგალითი გეომეტრია-ტრიგონომეტრიაში.

სათადარიგო პაკეტები წელს უნდა გაიხსნას: მშობლიურ ენასა და ლიტერატურაში—15 ივნისს, გეომეტრია-ტრიგონომეტრიაში—16 ივნისს, ხოლო რუსულ ენასა და ლიტერატურაში (არარუსული სკოლები)—19 ივნისს.

დამატებითი წერიითი გამოცდა უნდა ჩატარდეს წერიითი გამოცდებისათვის დადგენილი ყველა წესის დაცვით და მას უშუა-

ლოდ ხელმძღვანელობს განათლების განყოფილების გამგე და საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს რაიონზე (ქალაქზე) მიმაგრებული წარმომადგენელი. დამატებითი გამოცდა რაიონის ცენტრში ტარდება.

V. ზეპირი გამოცდები

§ 19.

სიმწიფის ატესტატზე ზეპირი გამოცდები ტარდება საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს მიერ შედგენილი ბილეთებით, რომლებიც წინასწარ უნდა გაეცნოს მოსწავლეებს.

მშობლიურ ენასა და რუსულ ენაში გრამატიკულად გასარჩევ ტექსტებსა და მათემატიკაში ამოცანებსა და მაგალითებს ბილეთებისათვის ადგენს სათანადო საგნის მასწავლებელი და ამტკიცებს საგამოცდო კომისია. ეს დამატებითი მასალა მოსწავლეს მხოლოდ გამოცდის დროს უნდა გაეცნოს.

§ 20.

იმ შემთხვევაში, როცა მოსწავლეთა რიცხვი 25 აღემატება, — ზეპირი გამოცდისას კლასი ორ ჯგუფად იყოფა, მაგრამ გამოცდა ერთ დღეს ტარდება, ჯერ ერთ ჯგუფთან და შემდეგ მეორესთან. თითოეულ ჯგუფთან გამოყენებული უნდა იქნეს ბილეთების მთელი კომპლექტი.

ბილეთები, რომლებითაც გამოკითხული იქნენ მოსწავლეები, აღარ შეიძლება გამოყენებული იქნეს იმავე ჯგუფში.

§ 21.

მოსწავლენი დანიშნულ საათზე ცხადდებიან გამოცდებზე და გამოცდის ჩაბარებამდე რჩებიან საგამოცდო ოთახში.

შესვენებას, რომლის დროსაც დამსწრეებს შეუძლიათ გავიდნენ საგამოცდო ოთახიდან (იმათ გარდა, ვისაც ბილეთები აქვთ ხელზე), აწესებს კომისია თავისი შეხედულებით, ამასთან მოსწავლის გამოკითხვა არ წყდება.

§ 22.

მოსწავლე, რომელმაც ბილეთი აიღო, განცალკევებულ მერხზე ჯდება ან დაფასთან გადის. პასუხის მოსაფიქრებლად მას ეძლევა 10—15 წუთი.

§ 23.

ზეპირ გამოცდას, საგამოცდო კომისიის ყველა წევრთა თანდასწრებით, ატარებს კომისიის წევრი—საგამოცდო საგნის მასწავლებელი, თუ განათლების სამინისტროს წარმომადგენელი ან კომისიის თავმჯდომარე საჭიროდ არ ჩათვლიან გამოცდა თვითონ ჩაატარონ.

ბილეთზე პასუხის გაცემის შემდეგ, კომისიის წევრებს შეუძლიათ დამატებითი კითხვები მისცენ მოსწავლეს პროგრამის ფარგლებში, თუ ეს საჭიროდ მიაჩნიათ მისი ცოდნის შესახებ უფრო ზუსტი წარმოდგენის მისაღებად.

§ 24.

თუ მოსწავლე უხეშად არღვევს გამოცდების ჩატარების დადგენილ წესს,—კომისია დამნაშავეს უფლებას ართმევს განაგრძოს დაწყებული გამოცდები ამ წელს.

§ 25.

საგამოცდო კომისია ადგენს გამოცდების მიმდინარეობის ოქმს დაწესებული ფორმის მიხედვით.

ოქმს ხელს აწერს საგამოცდო კომისიის თავმჯდომარე და კომისიის ყველა წევრი.

VI. ცოდნის შემფასება

§ 26.

სიმწიფის ატესტატზე გამოცდების დროს შემოწმებული უნდა იქნეს, როგორც მოსწავლის ცოდნის სისრულე და სინტაქსი, ისე მოსწავლის აზროვნებისა და დამოუკიდებელი მსჯელობის, ცოდნის ცხოვრებაში გამოყენებისა და თეორიული ცოდნის პრაქტიკასთან დაკავშირების უნარი.

გამოცდების ჩატარების დროს მთავარი ყურადღება უნდა მიექცეს იმას, თუ რამდენად იცის მოსწავლემ ის, რასაც არსებითი მნიშვნელობა აქვს ყოველ საგანში და არა მისი ცალკეული წვრილმანები.

§ 27.

თითოეული წერთი გამოცდის დამთავრების შემდეგ ნამუშევარს ასწორებს, პირველ ყოვლისა, ამ საგნის მასწავლებელი—კო-

მისიის წევრი და შეცდომების შესახებ აკეთებს შენიშვნებს ქალაქ-
დის არეზე. შენიშვნები გაკეთებული უნდა იქნეს ყველა შეცდო-
მის შესახებ. ამასთან აუცილებლად უნდა იქნეს გასწორებული შე-
ვად ნაწერიც.

წერთი ნამუშევრების შემოწმების შემდეგ საგამოცდო კომი-
სიის მთელმა შემადგენლობამ უნდა განიხილოს დაწერილი ნიშნები,
დაადგინოს თითოეული ნამუშევრის საბოლოო შეფასება და შეი-
ტანოს ოქმში.

შენიშვნა: კომისიის წევრთა შორის აზრთა სხვადასხვა-
ობის შემთხვევაში საბოლოო შეფასების საკითხი ხმის უმრავ-
ლესობით წყდება, ამასთან, უმცირესობის აზრიც შეტანილი
უნდა იქნას ოქმში. თუ განათლების სამინისტროს წარმომად-
გენელი ან საგამოცდო კომისიის თავმჯდომარე კომისიის
უმრავლესობის აზრს არ ეთანხმება, მაშინ საქმეს საბოლოოდ
წყვეტს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო ან შესა-
ბამისად აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების სამინისტ-
როები, ანდა სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიური ოლქის გა-
ნათლების განყოფილება. ამასთან, მოსწავლის გამოცდა უნდა
გაგრძელდეს.

§ 28.

სიმწიფის ატესტატის მისაღებ გამოცდებზე მოსწავლეთა ცოდ-
ნის შეფასებას ახდენს საგამოცდო კომისია.

ატესტატში შესატანი შეფასების (ნიშნის) დადგენა საგანში
ხდება მოსწავლის მიერ გამოცდაზე მიღებული შეფასების (ნიშნის) სა-
ფუძველზე, წლიური შეფასების გათვალისწინებით. ისეთ შემ-
თხვევაში, როცა გამოცდაზე მოსწავლე „3“-ზე დაბალ შეფასე-
ბას ღებულობს, მას არ შეიძლება მიეცეს დამაკმაყოფილებელი
დასკვნითი შეფასება. საბოლოო შეფასება შეტანილი უნდა იქნეს
გამოცდის ოქმში.

შენიშვნა: ა) აზრთა სხვადასხვაობის შემთხვევაში მოს-
წავლის პასუხის შეფასების საკითხი იმავე წესით უნდა გადა-
წყდეს, როგორც წყდება წერთი ნამუშევრის შეფასებისას.

ბ) ენაში ნიშნების დაწერისას მხედველობაში უნდა იქნეს
მიღებული თხზულების ხარისხი ორთოგრაფიისა და სინტაქ-
სის მხრივ.

გ) წერასა და ზეპირში საერთო ნიშნის დადგენის წესის შესახებ იხილეთ საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს მითითებანი—„დაწყებითი, რვაწლიანი და საშუალო სკოლის მოსწავლეთა ცოდნისა და ყოფაქცევის შეფასებისას ხუთბალიანი ციფრობრივი სისტემის გამოყენების შესახებ“ (1950 წლის გამოცემა);

დ) ტრიგონომეტრიაში საბოლოო ნიშანი გამოიყენება წლიური და წერთი გამოცდის ნიშნების საფუძველზე.

§ 29.

ყველა იმ საგანში, რომელიც საგამოცდო არ არის (მსოფლიო ისტორია, სსრ კავშირისა და საქართველოს სსრ კონსტიტუცია, ბუნებისმეტყველება, გეოგრაფია და ასტრონომია) ატესტატში უნდა ჩაიწეროს მოსწავლის მიერ იმ კლასში მიღებული საბოლოო ნიშანი, სადაც ეს საგანი დამთავრდა.

მოსწავლეებს, რომელთაც მსოფლიო ისტორიაში, სსრ კავშირისა და საქართველოს სსრ კონსტიტუციაში, ბუნებისმეტყველება-სა და გეოგრაფიაში აქვთ ნიშანი „3“ და „4“, პედაგოგიური საბჭოს ნებართვით, უფლება ეძლევათ დამატებით ჩააბარონ გამოცდები ამ საგნებში უფრო მაღალი შეფასების მიღების მიზნით. დამატებითი გამოცდების ჩაბარება სწარმოებს სასწავლო წლის მეორე ნახევარში, გამოცდების დაწყებამდე.

შენიშვნა: სიმწიფის ატესტატის მისაღებ გამოცდების ბოლოს, უფრო მაღალი ნიშნის მიღების მიზნით, მოსწავლეს უფლება ეძლევა გადააბაროს აგრეთვე ასტრონომია.

VII. სკოლის დამთავრება, აბიტაბეზისა და მშდღევის მინიჭება და მათი გაცემის წესი

§ 30

გამოცდების დამთავრების შემდეგ სკოლის პედაგოგიური საბჭო, განათლების სამინისტროს წარმომადგენლისა და საგამოცდო კომისიის ყველა წევრის მონაწილეობით, წყვეტს საკითხს კურსდამთავრებულთათვის სიმწიფის ატესტატის მიცემის შესახებ. ამავე დროს აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ სამინისტროებს, სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიური ოლქის, საქალაქო და სარაიონო განათლების განყოფილებებს ურდგენს ოქროსა და ვერცხლის მედალოსნობის კანდიდატებს.

აფხაზეთის და აქარის ასსრ სამინისტროები, სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიური ოლქი, საქალაქო და სარაიონო განათლების განყოფილებები ოქროსა და ვერცხლის მედალოსნობის კანდიდატებს ურდგენენ საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს მათი მედლით დაჯილდოების საკითხის საბოლოოდ გადაწყვეტისათვის.

შენიშვნა: მედლით დასაჯილდოებლად წარმოდგენილ პირთა სიას თან ერთვის მათი საგამოცდო წერიითი ნამუშევრები და სასწავლო წლის მეოთხედების მიხედვით აკადემიური წარმატების ნიშნები, შემოწმებული განათლების განყოფილების მიერ.

ეს ნამუშევრები რჩება საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროში ერთი წლის განმავლობაში, რის შემდეგაც განათლების განყოფილებათა მეშვეობით უბრუნდება სკოლას და ყველა იმ მოსწავლეთა ნამუშევრებთან ინახება, რომლებიც აბარებდნენ გამოცდებს სიმწიფის ატესტატზე.

§ 31.

სიმწიფის ატესტატის მიღება შეუძლიათ მხოლოდ იმ პირთ, რომელთაც ატესტატში ჩასაწერ ყველა საგანში „3“-ზე ნაკლები ნიშანი არ აქვთ.

ოქროს მედლით დაჯილდოვდებიან ის მოსწავლეები, რომლებიც გამოცდებზე ყველა საგანში მიიღებენ საბოლოო შეფასებას „5“-ს, ნიშანს „5“ აქვთ აგრეთვე სასწავლო გეგმით გათვალისწინებულ დანარჩენ საგნებში და მასთან სამაგალითო ყოფაქცევისანი არიან.

ვერცხლის მედლით დაჯილდოვდებიან საუკეთესო ყოფაქცევის ის მოსწავლენი, რომლებიც სასწავლო გეგმით გათვალისწინებულ ყველა ძირითად საგანში მიიღებენ დასკვნით შეფასებას „5“-ს, გარდა სამი საგნისა, რომლებშიც მათ შეიძლება ჰქონდეთ შეფასება არა ნაკლებ „4“-სა; ამ სამი საგნის რიცხვში არ შეიძლება შედიოდეს მშობლიური და რუსული ენები;

ვერცხლის მედლით დაჯილდოვდებიან აგრეთვე საუკეთესო ყოფაქცევის ის მოსწავლენი, რომლებიც სასწავლო გეგმით გათვალისწინებულ ყველა ძირითად საგანში მიიღებენ დასკვნით შეფასებას „5“ და ნიშანი „4“ ექნებათ: ა) ქართულ სკოლებში—მხოლოდ ქართულ და რუსულ ენებში, ბ) რუსულ სკოლებში—მხოლოდ რუსულ და ქართულ ენებში, გ) სომხურ სკოლებში—სომხურ, რუსულ და ქართულ ენებში, დ) აზერბაიჯანულ სკოლებში—აზერბაიჯანულ, რუსულ და ქართულ ენებში.

შენიშვნა: ა) დაბალი შეფასება სიმღერასა, ხატვასა, ხაზვასა და ფიზიკურ მომზადებაში მედლით დაჯილდოებაზე მოსწავლეს ხელს არ შეუშლის;

ბ) მოსწავლეს, რომელსაც საშემოდგომო გამოცდა ჰქონდა მიტეხული, არ შეიძლება მიეცეს მედალი.

ოქროსა და ვერხლის მედლით დაჯილდოებულ პირთ განსაკუთრებული ნიშნის სიმწიფის ატესტატი ეძლევათ.

§ 32.

ყოფაქცევაში ნიშანი „5“ მქონე მოსწავლეები, რომელნიც აკადემიური ჩამორჩენილობის გამო არ იქნენ დაშვებულნი სიმწიფის ატესტატზე მისაღებ გამოცდაზე ან დაშვებულნი იქნენ, მაგრამ გამოცდა ვერ ჩააბარეს და ჩაიკრენ ორზე მეტ საგანში, და აგრეთვე ის მოსწავლენი, რომელნიც საშემოდგომო გამოცდაზე ჩაიკრენ თუნდაც ერთ საგანში, — სკოლიდან გადიან. მათ ეძლევათ მოწმობა სკოლაში სწავლის შესახებ, სადაც აღნიშნული უნდა იქნეს ყველა სასწავლო საგანსა და ყოფაქცევაში მიღებული წლიური შეფასება.

პედაგოგიური საბჭოს დადგენილებით ასეთ მოსწავლეებს უფლება ეძლევათ მომდევნო სასწავლო წელს ჩააბარონ გამოცდები სიმწიფის ატესტატზე იმავე სკოლაში. ისინი სიმწიფის ატესტატის მისაღებ გამოცდებზე დაიშვებიან გამოცდების წინასწარ ჩაბარების შემდეგ იმ საგნებში, რომლებშიაც ჰქონდათ „3“-ზე ნაკლები ნიშანი ან „3“-ზე ნაკლები შეფასება მიიღეს გამოცდებზე.

წინასწარი გამოცდები ტარდება სასწავლო წლის მესამე მეოთხედის ბოლოს, საგაზაფხულო არდადეგების პერიოდში, კლასიდან კლასში გადასაყვანი გამოცდებისათვის არსებული ყველა წესის დაცვით.

შენიშვნა: მოსწავლეებს, რომლებიც არ იქნენ დაშვებულნი გამოცდებზე ცუდი ყოფაქცევის გამო, სიმწიფის ატესტატზე გამოცდების ჩაბარება შეუძლიათ მხოლოდ შემდეგ წლებში ექსტერნატის წესით.

§ 33.

XI კლასში შეიძლება დატოვებულ იქნენ მოსწავლენი, რომლებმაც ხანგრძლივი და მძიმე ავადმყოფობის გამო ვერ მოიპოვეს სიმწიფის ატესტატის მისაღებ გამოცდაზე გასვლის უფლება.

შენიშვნა: ა) მოსწავლის ავადმყოფობა დადასტურებული უნდა იქნეს სათანადო სამეურნალო დაწესებულებების საექიმო კომისიის მიერ;

ბ) XI კლასში მოსწავლის დატოვების საკითხს, სკოლის პედაგოგიური საბჭოს შუამდგომლობის საფუძველზე, წყვეტს რაიონის, ქალაქის, განათლების განყოფილება.

საქართველოს
საბჭოთაო
საგარეო
აღმართობის
საგარეო
საინფორმაციო
სამსახური

§ 34.

მე-11 კლასის მოსწავლენი, რომელთაც ავადმყოფობის გამო არ შეუძლიათ გასვლა სიმწიფის ატესტატის გამოცდების ჩასაბარებლად, — გამოცდებზე დაიშვებიან შემდეგ წელს საერთო წესის მიხედვით იმ მოსწავლეებთან ერთად, რომელნიც სკოლას ამთავრებენ.

ეს მოსწავლეები შეიძლება დატოვებულ იქნან მე-11 კლასში მეორე წელს იმავე წესით, რაც გათვალისწინებულია ამ ინსტრუქციის § 33-ის შენიშვნაში.

გამონაკლის შემთხვევაში, მოსწავლეები, რომელთაც ხანგრძლივი, მძიმე ავადმყოფობის გამო არ შეუძლიათ მთლიანად ან ნაწილობრივ ჩააბარონ გამოცდები სიმწიფის ატესტატზე, — აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ ავტონომიური რესპუბლიკების განათლების მინისტრების, სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიური ოლქის, ქ. თბილისის, საქალაქო და სარაიონო განათლების განყოფილებათა შუამდგომლობის საფუძველზე შეიძლება განთავისუფლებული იქნენ გამოცდებისაგან, მხოლოდ საქართველოს სსრ განათლების მინისტრის განსაკუთრებული განკარგულებით, იმ პირობით, თუ მათ წლის ყველა მეოთხედში XI კლასის სასწავლო გეგმით გათვალისწინებულ ყველა საგანში ჰქონდათ შეფასება არა ნაკლებ „3“-სა. ასეთ შემთხვევაში სიმწიფის ატესტატი უნდა გაიცეს წლიური შეფასების (ნიშნების) საფუძველზე.

შენიშვნა: უგამოცდოდ სიმწიფის ატესტატის გაცემის საკითხის განხილვა ხდება დასაბუთებული შუამდგომლობის საფუძველზე, რასაც თანდართული უნდა ჰქონდეს სამკურნალო დაწესებულების საექიმო კომისიის დასკვნა, პედაგოგიური საბჭოს დადგენილება და მოსწავლის დახასიათება.

§ 35.

სიმწიფის ატესტატებსა და მედლებს აძლევს სკოლის დირექტორი საზეიმო აქტზე.

საზეიმო აქტს ესწრება ყველა, ვინც ატესტატს იღებს და პედაგოგიური საბჭოს მთელი შემადგენლობა.

საზეიმო აქტზე მოწვეული უნდა იქნენ სახალხო განათლების ორგანოებისა, საბჭოთა, პარტიული და საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა წარმომადგენელნი, მშობლები ან მათ მაგიერი პირნი და უფროსი კლასების მოსწავლენი.

სიმწიფის ატესტატზე გამოცდების დამთავრების შემდეგ, არა უგვიანეს 25 ივნისისა, საგამოცდო კომისიის თავმჯდომარე ადგენს ჩატარებული მუშაობის ანგარიშს შემდეგი სქემის მიხედვით:

1. ქალაქი, რაიონი, სკოლის სრული სახელწოდება.

2. ამ სკოლის მე-11 კლასის მოსწავლეთა საერთო რიცხვი გამოცდების დაწყებამდე, მათგან გამოცდაზე დაშვებულთა რაოდენობა;

იმ საშუალო სკოლების სრული სახელწოდება, რომლებიც მიმაგრებული იყვნენ ამ სკოლაზე გამოცდების ჩასაბარებლად, მე-11 კლასების მოსწავლეთა რიცხვი ამ სკოლებში ცალ-ცალკე გამოცდების დაწყებამდე და გამოცდებზე დაშვებულთა რიცხვი;

რამდენი მოსწავლე გავიდა გამოცდებზე მთლიანად, რამდენმა ვერ ჩააბარა გამოცდები და რა მიზეზით (დატოვა გამოცდები ავადმყოფობის გამო, ჩაიჭრა), რამდენს მიეცა საშემოდგომო გამოცდა და რომელ საგანში (სკოლის აღნიშვნით), აღარ იქნა დაშვებული გამოცდებზე დისციპლინის უხეშად დარღვევის გამო;

რამდენმა ჩააბარა გამოცდა სულ, მათ შორის ამ სკოლიდან, სხვადასხვა სკოლებიდან (მითითებული იქნეს ცალ-ცალკე სკოლის სრული სახელწოდება);

გამოცდაჩაბარებულთა შორის რამდენია ოქროს მედალოსნობის კანდიდატი და რომელი სკოლიდან, თითოეული მათგანის გვარი, სახელი და მამის სახელი;

გამოცდაჩაბარებულთა შორის რამდენია ვერცხლის მედალოსნობის კანდიდატი და რომელი სკოლიდან, თითოეული მათგანის გვარი, სახელი, მამის სახელი.

3. როგორი პირობები იყო შექმნილი სკოლაში გამოცდების ჩასატარებლად (გამოცდებისათვის მზადება, საგამოცდო ცხრილი, სასწავლო ნივთები და ხელსაწყოები, ბინა და სხვა).

4. როგორი მომზადება გამოიჩინეს მოსწავლეებმა ცალკე საგამოცდო დისციპლინების მიხედვით (კონკრეტულად უნდა იქნეს აღნიშნული, თუ საგნის რომელი განყოფილება იცოდნენ კარგად და რომელი ცუდად).

ანგარიში დგება სამ ცალად, ერთი ცალი რჩება სკოლაში, მეორე ცალი ეგზავნება განათლების განყოფილებას, ხოლო მესამე ცალი კი ოქმთან ერთად—განათლების სამინისტროს.

§ 37.

აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განათლების სამინისტროები და სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიური ოლქის განათლების განყოფილება ადგენენ ანგარიშს § 36 გათვალისწინებული სქემის მიხედვით ასსრესპუბლიკაში, ოლქში, სიმწიფის ატესტატზე გამოცდების ჩატარების შესახებ და უგზავნიან საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს არა უგვიანეს 5 ივლისისა.

§ 38.

სკოლის დირექტორმა გამოცდების დაწყებამდე უნდა გააცნოს ეს ინსტრუქცია სკოლის პედაგოგიური საბჭოს ყველა წევრს, აგრეთვე მოსწავლეებს. იმ ნაწილში, რომელიც მათ ეხებათ.

§ 39.

გადასაყვანი და დამამთავრებელი გამოცდების ორგანიზაციისა და ჩატარების შესახებ რაიმე ადგილობრივი ინსტრუქციის გამოცემა აკრძალულია.

კატეგორიულად აკრძალულია აგრეთვე სკოლის დირექტორებისაგან (გამგებებისაგან) გამოცდების შესახებ რაიმე ცნობების მოთხოვნა, რომელიც დაწესებული არ არის სტატისტიკური ანგარიშგებით.

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს დაწესებითი და საშუალო სკოლების სამმართველოს უფროსი უშ. მ. ბ. მ. ლაძე

ი ნ ს ტ რ უ ძ ც ი ა

სიმწიფის ატესტატზე გამოცდების მქსტირნად ჩაბარების შესახებ

§ 1.

ექსტერნის წესით სიმწიფის ატესტატის მისაღებ გამოცდებზე დაიშვებიან 18 წელზე მეტი ასაკის მუშა-მოსამსახურეები, რომელთაც საშუალო სკოლა არ დაუმთავრებიათ საპატიო მიზეზით, სკოლისათვის თავი მიუხეობებიათ ერთი და მეტი წლის წინათ, სურვილი აქვთ მიიღონ საშუალო განათლება და მოიპოვონ უმაღლეს სასწავლებელში შესვლის უფლება.

გამოცდებზე ექსტერნად დაშვების საკითხს თითოეული განმცხადებლის შესახებ ინდივიდუალურად წყვეტს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგია. გამოცდაზე დაშვების საკითხი განიხილება 20-დან 30 აპრილამდე და გადაწყვეტილება მთხოვნელებს ეცნობება 15 დღით ადრე გამოცდების დაწყებამდე.

შენიშვნა: ექსტერნის წესით სიმწიფის ატესტატის მისაღებ გამოცდებზე არ შეიძლება დაშვებულ იქნას ის პირნი, რომელთაც შეუსრულდათ 18 წელი, მაგრამ სწავლობენ საშუალო სკოლების IX, X, XI კლასებში ან სპეციალური ტექნიკუმებისა და სასწავლებლების I, II, III და IV კურსებზე.

§ 2.

ექსტერნები სიმწიფის ატესტატზე გამოცდებს აბარებენ ქალთბილისში, ქუთაისში, ბათუმში, სოხუმსა და სტალინირში, იმ საშუალო სკოლებში, რომლებსაც საამისოდ გამოჰყოფს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო.

§ 3.

იმ პირებმა, რომელთაც სურთ ექსტერნად ჩააბარონ გამოცდები სიმწიფის ატესტატზე, ამის შესახებ განცხადება უნდა შეიტანონ საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროში არა უგვიანეს

10 აპრილისა. განცხადებას თან უნდა ჰქონდეს დართული— ა) ავტობიოგრაფია, ბ) დაბადების მოწმობა, გ) მოწმობა ან ცნობა განათლების შესახებ, დ) სათანადო ცნობა განათლების განყოფილებიდან ან სამსახურის ადგილიდან იმის შესახებ, რომ განმცხადებელი ერთ წელზე მეტია, რაც საპატიო მიზეზის გამო სკოლაში არ სწავლობს, ე) ორი ფოტოსურათი.

საკითხის დადებითად გადაწყვეტის შემთხვევაში, განათლების სამინისტრო სათანადო ქალაქის განათლების განყოფილებასა და განმცხადებელს უგზავნის ნებართვას გამოცდებზე დაშვების შესახებ ქალაქის ერთ-ერთ საშუალო სკოლაში.

§ 4.

ექსტერნები გამოცდებს აბარებენ 20 მაისიდან. გამოცდების ჩაბარება წარმოებს მე-11 კლასის მოსწავლეებთან ერთად, ერთსა და იმავე საგამოცდო კომისიებში.

§ 5.

ექსტერნი, რომელიც გამოცდების დაწყებისთანავე არ გამოცხადდა, ამ წელს გამოცდების ჩაბარების უფლებას ჰკარგავს.

§ 6.

ექსტერნები გამოცდებს აბარებენ სიმწიფის ატესტატზე გამოცდების ჩატარების შესახებ არსებული საერთო ინსტრუქციის § 5-ით გათვალისწინებულ ყველა საგანში.

გარდა ამისა, ძირითადი გამოცდების დამთავრების შემდეგ, 30 ივნისამდე აბარებენ დამატებით ზეპირ გამოცდებს შემდეგ საგნებში:

ა) სსრ კავშირისა და საქართველოს სსრ კონსტიტუციაში, ბ) ბუნებისმეტყველებაში (ერთი გამოცდა, რომელიც შეიცავს ცოდნის შემოწმებას ბოტანიკასა, ზოოლოგიასა, ადამიანის ანატომიო-ფიზიოლოგიასა და დარვინიზმის საფუძვლებში), გ) მსოფლიო ისტორიაში (ძველს, შუა საუკუნეების და ახალ ისტორიაში), დ) გეოგრაფიაში (ერთი გამოცდა, რომელიც შეიცავს ცოდნის შემოწმებას ფიზიკურ გეოგრაფიაში, ქვეყნის ნაწილების ფიზიკურ-გეოგრაფიულ მიმოხილვაში, სსრ კავშირის ფიზიკურ და ეკონომიურ გეოგრაფიაში, საზღვარგარეთის ქვეყნების ეკონომიურ გეოგრაფიაში, და ე) ასტრონომიაში.

შენიშვნა: დამატებით გამოცდებისაგან განთავისუფლებიან ის ექსტერნები, რომელნიც წარმოადგენენ საბუთის იმის შესახებ, რომ მათ „3“-ზე ნაკლები ნიშანი არა აქვთ მიღებული წლის ბოლოს ამ საგნებში და მის შემდეგ წელს ზე მეტი არაა გასული.

§ 7.

ყველა წერითი და ზეპირი გამოცდის ჩატარების წესი, ექსტერნების ცოდნისადმი წარსადგენი მოთხოვნები, აგრეთვე მათი ზეპირი პასუხებისა და წერითი საგამოცდო ნამუშევრის შეფასება სიმწიფის ატესტატზე გამოცდების ჩატარების შესახებ არსებული საერთო ინსტრუქციით განისაზღვრება.

§ 8.

სიმწიფის ატესტატში, რომლებიც ექსტერნებს ეძლევათ, იწერება სასწავლო გეგმით გათვალისწინებულ ყველა იმ საგანში მიღებული ნიშნები, რომლებშიც სწარმოებს გამოცდები ექსტერნებისათვის.

შენიშვნა: იმ შემთხვევაში, თუ ექსტერნი დამატებითი გამოცდებისაგან განთავისუფლებულია ამ ინსტრუქციის § 6-ის თანახმად, სიმწიფის ატესტატში ნიშნები ამ საგნებში შეტანილი უნდა იქნას ექსტერნის მიერ განათლების შესახებ წარმოდგენილი საბუთის საფუძველზე.

§ 9.

ექსტერნისათვის სიმწიფის ატესტატის მინიჭების საკითხს საბოლოოდ წყვეტს იმ სკოლის პედაგოგიური საბჭო, სადაც ექსტერნმა გამოცდა ჩააბარა.

§ 10.

სიმწიფის ატესტატი მხოლოდ იმ ექსტერნებს ეძლევათ, რომელთაც სიმწიფის ატესტატში შესატან ყველა საგანში „3“-ზე დაბალი ნიშანი არ აქვთ. ექსტერნს, რომელიც ყველა გამოცდას ჩააბარებს, საერთო ნიშუის სიმწიფის ატესტატი ეძლევა აღნიშვნით, რომ მან ექსტერნად ჩააბარა გამოცდები.

§ 11.

ექსტერნს, რომელმაც თუნდაც ერთ საგანში ვერ ჩააბარა გამოცდა, არავითარი საბუთი არ ეძლევა.

§ 12.

ექსტერნებს, რომლებიც აკმაყოფილებენ ოქროსა და ვერცხლის მედლის კანდიდატათვის საერთო ინსტრუქციით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს, ეძლევათ განსაკუთრებული ატესტატი და სარგებლობენ უმაღლეს სასწავლებელში უგამოცდოდ შესვლის უფლებით (იხ. ინსტრუქცია სიმწიფის ატესტატზე გამოცდების ჩატარების შესახებ § 31).

§ 13.

ის პირნი, რომელთაც სიმწიფის ატესტატზე გამოცდები ექსტერნის წესით ჩააბარეს, მედლებით არ ჯილდოვდებიან.

§ 14.

იმ პირთა სიმწიფის ატესტატები, რომელთაც ექსტერნად ჩააბარეს გამოცდები, სკოლის სიმწიფის ატესტატების ჩასაწერ წიგნში ტარდება.

**საქართველოს ხსრ განათლების სამინისტროს
დაწყებითი და საშუალო სკოლის სამმართველოს უფროსი უზ. ობოლაძე**

УТВЕРЖДЕНО

Министерством просвещения
Грузинской ССР
7 марта 1950 года

И Н С Т Р У К Ц И Я

О ПРОВЕДЕНИИ ЭКЗАМЕНОВ НА АТТЕСТАТ ЗРЕЛОСТИ

1. Общие положения

§ 1.

Экзамены на аттестат зрелости проводятся на основе „Положения о переводных и выпускных экзаменах в начальной, семилетней и средней школах и экзаменах на аттестат зрелости“, утвержденного Советом Министров Союза ССР 21 февраля 1950 года.

Целью экзаменов является выяснить, насколько полно и прочно овладели учащиеся курсом средней школы.

§ 2.

К экзаменам на аттестат зрелости допускаются:

а) учащиеся XI классов, имеющие по всем учебным предметам годовую оценку не ниже „3“, независимо от оценок по рисованию, черчению, пению, [REDACTED] физической подготовке, и по поведению—оценку „5“;

б) лица в возрасте старше 18 лет, не обучавшиеся в средней школе или не закончившие ее, но желающие получить аттестат зрелости в порядке экстерната.

Примечание: а) Педагогическому совету школы предоставляется право в отдельных уважительных случаях допускать к экзаменам на аттестат зрелости учащихся, имеющих не более чем по двум основным предметам учебного плана оценки ниже „3“ при оценке по поведению „5“. По этим предметам учащиеся держат экзамены осенью;

б) о порядке установления годовой оценки см. указания Министерства просвещения Грузинской ССР "О применении в начальных, восьмилетних и ^{средних} школах цифровой пятибалльной системы оценки успеваемости и поведения учащихся" (изд. 1950 года);

в) сдача экзаменов на аттестат зрелости в порядке экстерната производится на основе особой инструкции, утвержденной Министерством просвещения Грузинской ССР.

§ 3.

К экзаменам на аттестат зрелости не допускаются:

а) учащиеся, имеющие более чем по двум основным предметам учебного плана оценку ниже „3“;

б) а также учащиеся, имеющие по одному или двум основным предметам оценку ниже „3“, но низкая успеваемость их по этим предметам была вызвана неуважительными причинами.

Примечание: Болезнь учащегося должна быть подтверждена соответствующей официальной справкой лечебного учреждения.

§ 4.

Учебные занятия в XI классах заканчиваются 15 мая. 15 и 16 мая педагогический совет школы обсуждает и утверждает годовые оценки успеваемости и поведения каждого учащегося XI класса и решает вопрос о допущении его к экзаменам на аттестат зрелости.

Постановление педагогического совета оформляется соответствующим протоколом, при этом решение о недопущении учащегося к экзаменам мотивируется подробно.

Список допущенных к экзаменам доводится до сведения учащихся не позднее 17 мая.

§ 5.

Учащиеся, оканчивающие среднюю школу, сдают экзамены на аттестат зрелости в объеме курса средней школы по следующим предметам:

1) грузинскому языку и литературе (письменно сочинение);

2) грузинскому языку и литературе (устно);

3) русскому языку и литературе (письменно);

4) русскому языку и литературе (устно);

5) алгебре (устно);

6) геометрии с тригонометрией (письменно);

7) геометрии (устно);

8) физике (устно);

9) химии (устно);

10) истории СССР—за X-XI классы (устно);

11) иностранному языку (устно).

Примечание: Учащиеся XI классов армянских и азербайджанских средних школ сдают экзамены по всем предметам, предусмотренным в § 5, а также по родному языку и литературе (письменно и устно). Учащиеся XI классов русских средних школ по грузинскому языку и литературе сдают экзамены только устно.

II. Состав экзаменационной комиссии

§ 6.

Экзамены на аттестат зрелости проводятся экзаменационной комиссией в следующем составе: директор школы (председатель комиссии), преподаватель данного предмета, 2—3 члена комиссии из числа преподавателей старших классов того же предмета (или родственного с ним) или преподавателей высших учебных заведений, представитель Министерства просвещения Грузинской ССР или соответственно Министерств просвещения Абхазской и Аджарской АССР, ОблОНО Автономной Области Юго-Осетии.

Министерство просвещения Грузинской ССР или соответственно Министерства просвещения Абхазской и Аджарской АССР, ОблОНО А/О Юго-Осетии в качестве своих представителей могут уполномочить компетентных лиц из состава работников отделов народного образования, научных сотрудников и преподавателей педагогических и учительских институтов, института усовершенствования учителей и педагогических училищ.

Состав экзаменационных комиссий для средних школ автономных республик и Области утверждают соответствующие Министерства просвещения и отдел народного образования, а для остальных школ Грузинской республики Министерство просвещения Грузинской ССР, за месяц до начала экзаменов.

В состав экзаменационной комиссии входят лица, имеющие законченное высшее образование, а также могут входить учителя с незаконченным высшим образованием, которым присвоено почетное звание заслуженного учителя школы или по аттестации—персональное звание учителя средней школы.

Примечание: 1. Исключения могут допускаться в отдельных случаях Министром просвещения Грузинской ССР.

2. Экзамены на аттестат зрелости по русскому языку и литературе в нерусских школах и иностранному языку во всех школах могут проводить преподаватели, не имеющие высшего образования, а также персонального звания учителя средней школы.

§ 7.

Представитель Министерства просвещения Грузинской ССР и соответственно Министерств просвещения Абхазской и Аджарской АССР, ОблОНО А/О Юго-Осетии, в случае нарушения Положения и Инструкции о проведении экзаменов на аттестат зрелости, обязан приостановить экзамен и сообщить об этом Министру просвещения Грузинской ССР или соответственно Министрам просвещения Абхазской и Аджарской АССР и заведующему ОблОНО А/О Юго-Осетии для принятия соответствующих мер.

Представители Министерства просвещения Грузинской ССР, Министерств просвещения Абхазской и Аджарской АССР и ОблОНО А/О Юго-Осетии назначаются не позднее, чем за месяц до начала экзаменов.

Примечание: Представителем Министерства просвещения Грузинской ССР, Министерств просвещения Абхазской и Аджарской АССР, ОблОНО А/О Юго-Осетии не может назначаться лицо, работающее в данной школе.

§ 8.

С целью проведения экзаменов на аттестат зрелости на месте, для тех средних школ, в которых для создания экзаменационной комиссии не имеется условий, предусмотренных в § 6, Министерство просвещения Грузинской ССР, Министерства Абхазской и Аджарской АССР, ОблОНО А/О Юго-Осетии, создают комиссии из числа преподавателей с высшим образованием и направляют в эти школы.

Примечание: а) средние школы, имеющие в составе выпускного класса менее 15 учащихся, и не имеющие возможности создать комиссию на месте согласно § 6, — учащихся для сдачи экзаменов на аттестат зрелости направляют в школы, указанные им Министерством просвещения Грузинской ССР, Министерствами просвещения Абхазской и Аджарской АССР и ОблОНО А/О Юго-Осетии.

б) учителя средних школ, которые имеют законченное высшее образование и учащиеся которых экзамены на аттестат зрелости держат в других школах ввиду того, что на месте нет возможности создать комиссию, — должны быть введены в состав экзаменационной комиссии.

III. Порядок проведения экзаменов

§ 9.

Экзамены на аттестат зрелости проводятся один раз в год, по окончании учебных занятий, с 20 мая по 20 июня, а осенние экзамены — с 20 по 25 августа включительно.

Примечание: 1. Учащиеся XI классов осенние экзамены на аттестат зрелости сдают в той же комиссии, которая была утверждена Министерством просвещения Грузинской ССР для проведения экзаменов на аттестат зрелости.

Осенние экзамены проводятся с соблюдением всех правил, установленных для проведения экзаменов на аттестат зрелости.

2. Осенние письменные экзамены в этом году проводятся:

- а) по родному языку и литературе — 21 августа;
- б) геометрии с тригонометрией — 23 августа;
- в) русскому языку и литературе — 25 августа.

3. Темы для осенних письменных экзаменов Министерством Абхазской и Аджарской АССР, ОблОНО А/О Юго-Осетии, городским и районным отделам народного образования посылаются Министерством просвещения Грузинской ССР.

§ 10.

Расписание экзаменов, утвержденное председателем экзаменационной комиссии, вывешивается в школе за десять дней до начала экзаменов.

Первый экзамен—письменный по грузинскому языку и литературе (в негрузинских школах—по родному языку и литературе) проводятся 20 мая. По остальным предметам экзамены в этом году проводятся: по геометрии и тригонометрии—27 мая, по русскому языку и литературе (в нерусских школах) 5 июня.

Устные экзамены проводятся вслед за письменными экзаменами по данному предмету. При этом, промежуток между письменными и устными экзаменами должен быть не менее двух дней, чтобы члены комиссии имели возможность тщательно проверить письменные работы экзаменуемых.

§ 11.

К сдаче дальнейших экзаменов не допускаются:

- а) учащиеся, получившие на экзаменах оценку ниже „3“ более чем по двум предметам;
- б) учащиеся, имеющие неудовлетворительную оценку по одному предмету, но в процессе экзаменов дополнительно получившие оценку ниже „3“ еще по двум предметам;
- в) учащиеся, допущенные к экзаменам при наличии неудовлетворительной оценки по двум предметам, но в процессе экзаменов дополнительно получившие оценку ниже „3“ еще по одному предмету.

§ 12.

Письменные экзамены проводятся следующих видов:

а) по грузинскому языку и литературе (в негрузинских школах по родному языку и литературе) учащимся дается тема для сочинения из пройденного материала по литературе; дается также сочинение на отвлеченную тему;

б) по русскому языку и литературе (в нерусских школах)—изложение (после предварительного чтения преподавателем текста в классе);

в) по геометрии с тригонометрией—одна геометрическая задача, решаемая с применением алгебры и тригонометрии, и один пример по тригонометрии.

Примечание: 1. По грузинскому языку и литературе (в негрузинских школах по родному языку и литературе) даются три темы с предоставлением учащимся права выбора одной из них.

2. Задача и пример по геометрии и тригонометрии составляется в одном варианте—общий для всех экзаменуемых.

3. Для выполнения письменных работ по родному языку и литературе, с включением времени, необходимого на их переписку начисто, учащимся дается 5 астрономических часов подряд, а по русскому языку и литературе, геометрии и тригонометрии—4 часа.

§ 13.

Темы для сочинения по родному языку и литературе, русскому языку и литературе (нерусские школы), задачу и пример по геометрии и тригонометрии составляет Министерство просвещения Грузинской ССР. Экзаменационные темы, задача и пример вкладываются в маленькие конверты и запечатываются сургучной печатью. Эти маленькие конверты, с обозначением на них даты проведения письменного экзамена, по числу средних школ вкладываются в большие конверты, которые с 1—5 мая специальной почтой посылаются Министрам Абхазской и Аджарской АССР, заведующим Областным, городскими и районными отделами народного образования.

Большой пакет, совместно с заведующим отделом народного образования, вскрывает представитель Министерства просвещения Грузинской ССР (прикрепленный к городу, к району), в городе—в день экзамена, а в районе—не раньше, чем за день до экзамена.

При вскрытии большого пакета составляется соответствующий акт, который подписывают председатель Министерства просвещения Грузинской ССР (в городе, районе) и заведующий отделом народного образования.

Примечание: Министры просвещения Абхазской и Аджарской АССР, заведующие Областным и Тбилиским отделами народного образования большие пакеты вскрывают по получении; помещенные в них маленькие пакеты распределяют по числу средних школ, вкладывают их в большие конверты и специальной почтой посылают заведующим городскими и районными отделами народного образования.

Маленькие пакеты с экзаменационными темами под расписку вручаются представителям Министерства просвещения Грузинской ССР, прикрепленным к школе, в городе—в день письменного экзамена, а в районах—для сельских школ—за день до экзамена.

Маленький пакет вскрывается председателем экзаменационной комиссии в присутствии членов комиссии в день, установленный для экзамена, за 10 минут до начала экзамена, о чем делается запись в протоколе ведения экзамена по данному предмету.

§ 14.

Для письменных экзаменов отводится зал школы или наиболее просторная комната. Учащиеся садятся по одному за столы или парты, стоящие отдельно друг от друга. При многочисленности экзаменуемых для письменных экзаменов необходимо выделить две-три комнаты. При этом, учащиеся должны находиться под непрерывным надзором членов экзаменационной комиссии.

§ 15.

Экзаменационные письменные работы по родному языку и литературе, по русскому языку и литературе, геомет-

рии с тригонометрией, выполняются на специальной бумаге, которую из Министерства просвещения Грузинской ССР получает лично заведующий городским, районным отделом народного образования или инспектор ОНО по доверенности заведующего РОНО или ГорОНО с 1 по 10 мая. Бумага для письменных экзаменов в соответствующем количестве, вместе с запечатанными пакетами, под расписку вручается представителю Министерства просвещения в школе, в городах—в день экзамена, а в районе—не раньше, чем за день до экзамена.

Примечание: Министры просвещения Абхазской и Аджарской АССР, заведующие Областным и Тбилиским отделами народного образования специальную бумагу для письменных экзаменов в требуемом количестве получают из Министерства просвещения Грузинской ССР с 1 по 15 мая и под расписку сдают её заведующим соответствующими отделами народного образования.

§ 16.

Учащиеся не имеют права на экзаменах иметь какие-либо учебники или пособия, за исключением таблиц логарифмов в дни, [назначенные для письменных экзаменов по геометрии и тригонометрии.

Ручка и бумага каждому экзаменуемому выдаются школой.

Письменная работа по родному языку и литературе, по русскому языку и литературе (нерусские школы), геометрии и тригонометрии может выполняться первоначально начерно, четким почерком и обязательно чернилами. Черновики сдаются вместе с начисто переписанной работой.

Представитель Министерства просвещения, приняв работу, отмечает на ней время получения и расписывается в конце работы.

Учащийся, сдавший исполненную работу, тотчас же уходит из экзаменационной комнаты. Учащийся, не закончивший работу в отведенное для этого время, в комиссию сдает работу неоконченной.

Экзаменационные письменные работы всех учащихся, как беловые, так и черновые, исправляются в школе преподавателем данного предмета в присутствии председателя экзаменационной комиссии, представителя Министерства просвещения, прикрепленного к школе и ассистентов. Эти работы, вместе с неиспользованной бумагой, по списку и по счёту через представителя Министерства просвещения, прикрепленного к школе, сдаются представителю Министерства просвещения в городе, районе и Зав. ОНО за день до проведения устного экзамена по данному предмету.

Экзаменационные письменные работы кандидатов на присуждение золотых и серебряных медалей посылаются в Министерство просвещения Грузинской ССР, а остальные оставляются в отделе народного образования для анализа и соответствующих заключений. Отдел народного образования обязан из Министерства просвещения Грузинской ССР через год вытребовать экзаменационные письменные работы учащихся, представленных к награждению медалями, и вместе с остальными экзаменационными письменными работами учащихся XI классов, вернуть соответствующим школам.

§ 18.

Учащиеся, заболевшие в период экзаменов и выздоровевшие до окончания их, с разрешения экзаменационной комиссии могут сдать как все оставшиеся, так и все пропущенные ими экзамены.

Для проведения письменных экзаменов этих учащихся школам посылаются запасные пакеты с дополнительными темами для сочинений, с задачей и примером по геометрии и тригонометрии.

Запасные пакеты в 1950 году вскрываются: по родному языку и литературе—15 июня, по геометрии и тригонометрии—16 июня, а по русскому языку и литературе (нерусские школы)—19 июня.

Эти дополнительные письменные экзамены проводятся с соблюдением всех правил, установленных для письменных экзаменов; ими непосредственно руководят заведующий районным отделом народного образования и представитель Министерства просвещения Грузинской ССР в районе, городе. Дополнительные экзамены проводятся в районном центре.

V. Устные экзамены

§ 19.

Устные экзамены на аттестат зрелости проводятся по билетам, составленным Министерством просвещения Грузинской ССР, с содержанием которых предварительно знакомят учащихся.

Тексты для грамматического разбора по родному и русскому языкам, задачи и примеры по математике составляются и утверждаются экзаменационной комиссией. С этим дополнительным материалом учащихся знакомят только на экзаменах.

§ 20.

В том случае, когда число учащихся больше 25-ти, при устных экзаменах класс разбивается на две группы, но экзамены проводятся в один день, причем одна группа сдает после другой. Каждой группе дается полный комплект билетов.

Билеты, по которым были опрошены учащиеся, в той же группе вторично использованы быть не могут.

§ 21.

Учащиеся являющиеся на экзамены к назначенному часу и до сдачи экзамена остаются в экзаменационной комнате.

Перерывы, во время которых присутствующие (за исключением имеющих на руках билеты) могут выходить из экзаменационной комнаты, устанавливаются по усмотрению комиссии. При этом опрос отвечающих не прерывается.

§ 22.

Учащиеся, взявшие билеты, садятся за отдельные парты или вызываются к доске. Для обдумывания ответа им предоставляется 10—15 минут.

§ 23.

Устные экзамены проводятся в присутствии всех членов экзаменационной комиссии, преподавателем данного предмета—членом комиссии, если представитель Министерства просвещения или председатель экзаменационной комиссии не пожелают вести их сами.

После ответа учащегося по билету, члены комиссии могут предлагать ему дополнительные вопросы в пределах программы, если это они считают необходимым для того, чтобы иметь более точное представление о знаниях экзаменуемого.

§ 24.

Если учащийся грубо нарушает установленный порядок проведения экзаменов, виновного комиссия лишает права продолжать начатые экзамены в данном году.

§ 25.

Экзаменационная комиссия ведет протокол хода экзаменов по установленной форме. Протокол подписывают председатель и все члены экзаменационной комиссии.

VI. Оценка знаний

§ 26.

На экзаменах на аттестат зрелости проверяется как полнота и прочность знаний учащегося, так и развитие его способности мышления, самостоятельного суждения и умения увязывать знания с жизнью, теорию с практикой.

При проведении экзаменов основное внимание следует обращать на знание учащимися существенно важного в каждом предмете, а не отдельных частных его подробностей.

По окончании каждого письменного экзамена, работы исправляются прежде всего преподавателем предмета членом экзаменационной комиссии, исправление ошибок и замечания указываются на полях. Замечания должны быть сделаны относительно всех ошибок. При этом обязательно исправляются и черновики.

После проверки всех письменных работ, экзаменационная комиссия в полном составе обсуждает выставленные отметки, устанавливает окончательную оценку каждой работы и заносит ее в протокол.

Примечание: При разногласии между членами комиссии, вопрос окончательно решается большинством голосов, причем мнение меньшинства также заносится в протокол. При разногласии представителя Министерства просвещения или председателя комиссии с мнением большинства членов комиссии, дело окончательно решается Министерством просвещения Грузинской ССР, или соответственно Министерствами просвещения Абхазской и Аджарской АССР и ОблОНО А/О Юго-Осетии, причем экзамены учащегося продолжаются.

§ 28.

Оценка знаний учащихся на выпускных экзаменах производится экзаменационной комиссией.

Оценка, подлежащая включению в аттестат зрелости, устанавливается на основе экзаменационной оценки с учетом годовых оценок знаний учащихся.

В тех случаях, когда учащийся на экзаменах получит оценку ниже „3“, не может быть выведена положительная итоговая оценка. Окончательная оценка заносится в протокол экзамена.

Примечание: а) в случае разногласия, порядок решения вопроса об оценке учащегося такой же, как и при оценке письменных работ.

б) при выставлении отметок по языкам во внимание должно быть принято качество сочинения в отношении орфографической и синтаксической грамотности.

в) относительно установления окончательной оценки см. указания Министерства просвещения Грузинской ССР „О применении в начальных, восьми-летних и средних школах цифровой пятибалльной системы оценки успеваемости учащихся“ (Изд. 1950 г.)

г) Окончательная оценка по тригонометрии устанавливается на основе годовой оценки и оценки, полученной на письменном экзамене.

§ 29.

В аттестат зрелости по предметам, не отнесенным к экзаменам (всеобщей истории, Конституции ССР и Грузинской ССР, естествознанию, географии и астрономии), выставляется оценка, полученная учащимся как окончательная оценка в том классе, в каком данный предмет был закончен.

Учащимся, имеющим оценку „3“ и „4“ по всеобщей истории, Конституции СССР и Грузинской ССР, естествознанию и географии, с разрешения педагогического совета школы, предоставляется право дополнительно сдавать экзамены по этим предметам с целью получения более высокой оценки.

Дополнительные экзамены проводятся во второй половине учебного года до начала экзаменов на аттестат зрелости.

Примечание: В конце экзаменов на аттестат зрелости учащимся предоставляется право пересдать также астрономию с целью получения более высокой оценки.

VII. Окончание школы, присуждение аттестата и медалей и порядок их выдачи

§ 30.

После окончания экзаменов педагогический совет школы, при участии представителя Министерства просвещения и всех членов экзаменационной комиссии, решает вопрос о выдаче выпускникам аттестата зрелости. В то же время в

Министерства просвещения Абхазской и Аджарской АССР и ОблОНО А/О Юго-Осетии, в городские и районные отделы народного образования представляет кандидатов на присуждение золотой и серебряной медалей

Министры просвещения Абхазской и Аджарской АССР, заведующие Областным, городскими и районными отделами народного образования кандидатов на присуждение медалей представляют в Министерство просвещения Грузинской ССР для окончательного разрешения вопроса награждения их медалями.

Примечание: К списку кандидатов, представляемых в Министерство просвещения Грузинской ССР к награждению, прилагаются экзаменационные письменные работы, а также отметки академической успеваемости этих учащихся по отдельным четвертям учебного года, заверенные отделом народного образования.

Эти работы остаются в Министерстве просвещения Грузинской ССР; по истечении одного года, они через ОНО возвращаются школам и хранятся вместе с работами учащихся, сдавших экзамены на аттестат зрелости.

§ 31.

Аттестат зрелости могут получить лишь те лица, которые имеют по всем предметам, включенным в аттестат, отметки не ниже „3“.

Золотой медалью награждаются учащиеся, получившие на экзаменах итоговую отметку „5“ по всем предметам, при этом имеющие балл „5“ по каждому из остальных учебных предметов и отличное поведение.

Серебряной медалью награждаются учащиеся, имеющие отличное поведение, получившие итоговую оценку „5“ по всем основным предметам учебного плана, кроме трех, оценка по которым должна быть не ниже „4“; в число этих трех предметов не входят родной и русский языки.

Серебряной медалью награждаются также учащиеся, имеющие отличное поведение, получившие итоговую оценку „5“ по всем основным предметам учебного плана и

оценку „4“: а) в грузинских школах—только по грузинскому и русскому языкам; б) в русских школах—только по русскому и грузинскому языкам; в) в армянских школах—по армянскому, русскому и грузинскому языкам; г) в азербайджанских школах—по азербайджанскому, русскому и грузинскому языкам.

Примечание: а) низкая успеваемость по пению, рисованию, черчению и физической подготовке при награждении медалью учащемуся не помешает;

б) учащиеся, получившие осенние экзамены не могут быть награждены медалью.

Лицам, награжденным золотой или серебряной медалью, выдается аттестат зрелости особого образца.

§ 32.

Учащиеся, которые, при отличном поведении, по академической неуспеваемости не были допущены к экзаменам на аттестат зрелости, или были допущены, но не сдали экзаменов и срезались более чем по двум предметам, а также учащиеся, которые на осенних экзаменах срезались хотя бы по одному предмету, выбывают из школы.

Им выдается свидетельство об обучении в школе, с указанием годовых оценок по всем предметам и по поведению.

По решению педагогического совета им предоставляется право в следующем году повторно сдавать экзамены на аттестат зрелости в той же школе. К экзаменам на аттестат зрелости в той же школе они допускаются после предварительной сдачи экзаменов по тем предметам, по которым на экзаменах они получили оценки ниже „3“.

Предварительные экзамены проводятся в конце III четверти учебного года, в период весенних каникул, с соблюдением всех правил, установленных для переводных экзаменов.

Примечание: Учащиеся, не допущенные к экзаменам при оценке по поведению ниже „5“,—экзамены на аттестат зрелости могут сдавать только в последующие годы в порядке экстерната.

В XI классе могут быть оставлены учащиеся, которые вследствие длительных и тяжелых заболеваний не могли приобрести права сдачи экзаменов.

Примечание: а) болезнь учащегося должна быть подтверждена врачебной комиссией соответствующего лечебного учреждения.

б) вопрос оставления учащихся в XI классе, на основе ходатайства педагогического совета, решает отдел районного, городского отдела народного образования.

§ 34.

Учащиеся XI класса, не имеющие возможности держать экзамены на аттестат зрелости по состоянию здоровья, допускаются к ним в следующем году на общих основаниях с учащимися, оканчивающими среднюю школу.

Эти учащиеся могут быть оставлены в XI классе на второй год в том же порядке, который предусмотрен в примечании к § 33 данной инструкции.

В исключительных случаях учащиеся XI класса, не имеющие возможности держать все или часть экзаменов на аттестат зрелости вследствие тяжелых длительных заболеваний, могут быть освобождены от экзаменов на основе ходатайства Министров просвещения Абхазской и Аджарской АССР, заведующих областным, городскими и районными отделами народного образования, только по особому распоряжению Министра просвещения Грузинской ССР при условии, что во всех четвертях учебного года они имели по всем предметам учебного плана XI класса оценки не ниже „3“.

Аттестат зрелости в этом случае выдается на основании годовых оценок знаний учащихся.

Примечание: Вопрос о выдаче аттестата без сдачи экзаменов обсуждается на основе мотивированного ходатайства и врачебного заключения лечебного учреждения и характеристики учащегося.

§ 35.

Аттестат зрелости и медали выдает директор школы на торжественном акте.

На торжественном акте присутствуют все учащиеся, получающие аттестаты и весь состав педагогического совета.

На торжественное заседание приглашаются представители органов народного образования, советских, партийных и общественных организаций, родители или лица их заменяющие и учащиеся старших классов.

VIII. Учет результатов экзаменов на аттестат зрелости

§ 36.

По окончании экзаменов на аттестат зрелости, председатель экзаменационной комиссии, не позднее 25 июня, составляет отчет о проведенной работе по следующей схеме:

1. Город, район, полное наименование школы.

2. Общее число учащихся XI класса до начала экзаменов, из них число допущенных к экзаменам.

Полное наименование средних школ, учащиеся которых были прикреплены к данной школе для сдачи экзаменов. Число учащихся XI классов этих школ в отдельности до начала экзаменов и число допущенных к экзаменам.

Какое число учащихся сдавало экзамены, сколько из них не выдержало экзаменов и почему (оставил экзамены по болезни, срезался); получили осенние испытания и по каким предметам (указать школы), не были допущены к экзаменам ввиду грубого нарушения дисциплины.

Число учащихся, сдавших экзамены всего, из них из данной школы и других школ (указать полное наименование каждой из них в отдельности).

Из сдавших экзамены—число кандидатов на получение золотой медали, указать фамилию, имя, отчество каждого из них в отдельности и школы.

Из сдавших экзамены—число кандидатов на получение серебряной медали, указать фамилию, имя, отчество каждого из них и школы.

3. Какие условия были созданы в школе для проведения экзаменов (подготовка к экзаменам, расписание экзаменов, учебные принадлежности и пособия, помещение и др.).

4. Какую подготовку обнаружили учащиеся по отдельным учебным дисциплинам на экзаменах (конкретно указать, какой раздел учебной программы знали хорошо или плохо).

Отчет составляется в трех экземплярах: один экземпляр оставляется в школе, другой посылается в отдел народного образования, а третий, вместе с протоколом — в Министерство просвещения Грузинской ССР.

§ 37.

Министерство просвещения Абхазской и Аджарской АССР, ОблОНО А/О Юго-Осетии отчет составляет по схеме, предусмотренной в § 36 о проведении экзаменов в автономных республиках и Области и направляют в Министерство просвещения Грузинской ССР не позднее 5 июля.

§ 38.

Настоящая инструкция до начала экзаменов директором школы доводится до сведения всех членов педагогического совета, а также учащихся в части, касающейся их.

§ 39

Издание каких-либо местных инструкций по организации и проведению переводных и выпускных экзаменов воспрещается.

Категорически воспрещается также требовать от директоров (заведующих) школ представления каких-либо сведений по итогам экзаменов не установленных статистической отчетностью.

Начальник управления начальных
и средних школ Министерства
просвещения Грузинской ССР УШ. БОЛАДЗЕ

УТВЕРЖДЕНО
Министерством просвещения
Грузинской ССР
21 марта 1950 г.

И Н С Т Р У К Ц И Я

О ПРОВЕДЕНИИ ЭКЗАМЕНОВ НА АТТЕСТАТ ЗРЕЛОСТИ ДЛЯ ЭКСТЕРНОВ

§ 1.

К экзаменам на аттестат зрелости в порядке экстерната допускаются рабочие и служащие в возрасте старше 18 лет, не обучавшиеся в средней школе или не закончившие ее, оставившие школу по уважительной причине год тому назад и раньше и желающие получить среднее образование и право поступления в высшее учебное заведение.

Вопрос о допущении на экзамены в порядке экстерната относительно каждого заявителя в индивидуальном порядке разрешает коллегия Министерства просвещения Грузинской ССР, с 20 по 30 апреля, и о результатах сообщается заявителю за 15 дней до экзаменов.

Примечание: К экзаменам на аттестат зрелости в порядке экстерната не могут быть допущены лица, которым исполнилось 18 лет, но учатся в IX, X и XI классах средних школ или на I, II, III и IV курсах специальных техникумов и училищ.

§ 2.

Экстерны держат экзамены на аттестат зрелости, только в гор. гор. Тбилиси, Кутаиси, Батуми, Сухуми и Сталинири, при средних школах выделенных для этого Министерством просвещения Грузинской ССР.

§ 3.

Лица, желающие сдать экзамены на аттестат зрелости экстерном, подают об этом заявление в Министерство просвещения Грузинской ССР не позднее 10 апреля.

К заявлению должны быть приложены: а) автобиография, б) метрическая выпись, в) свидетельство или справка

об образовании, г) соответствующая справка, выданная отделом народного образования или с места работы, подтверждающая, что заявитель больше чем год не учится в школе по уважительной причине и д) две фотокарточки.

В случае положительного решения вопроса, Министерство просвещения Грузинской ССР соответствующему ОНО и заявителю посылает разрешение о допущении последнего на экзамены в одной из средних школ города.

§ 4.

Экстерны сдают экзамены с 20 мая. Сдача экзаменов производится вместе с учащимися XI класса, в той же экзаменационной комиссии.

§ 5.

Экстерны, не явившиеся к началу экзаменов, теряют право на сдачу экзаменов в данном году.

§ 6.

Экстерны экзамены сдают по всем предметам, предусмотренным в § 5 общей инструкции о проведении экзаменов на аттестат зрелости; кроме того, после окончания экзаменов, до 30 июня они сдают дополнительные устные экзамены по следующим предметам:

а) Конституции СССР и Грузинской ССР;

б) естествознанию (один экзамен, включающий проверку знаний по программам ботаники, зоологии, анатомии и физиологии человека и основам дарвинизма); в) по всеобщей истории, истории древнего мира, средних веков и новой истории; г) географии (один экзамен, включающий проверку знаний по физической географии, по физико-географическому обзору частей света, по физической и экономической географии СССР, экономической географии за рубежных стран и д) по астрономии.

Примечание: От дополнительных экзаменов освобождаются экстерны, представившие документ о получении ими в конце учебного года по данному предмету оценку не ниже „3“, и если после этого прошло не более 5 лет.

§ 7.

Порядок проведения всех устных и письменных экзаменов, требования, предъявляемые к знаниям экстернов, а также оценки их устных ответов и письменных работ определяются существующей общей инструкцией о проведении экзаменов на аттестат зрелости.

§ 8.

В аттестат зрелости, выдаваемый экстернам, включаются отметки по всем предметам учебного плана, по которым производятся экзамены для экстернов.

Примечание: В случае освобождения экстерна от дополнительных экзаменов, согласно § 6 настоящей инструкции, отметки по этим предметам в аттестат вносятся на основании документа, представленного экстерном.

§ 9.

Вопрос о присуждении экстерну аттестата зрелости окончательно решается педагогическим советом той школы, в которой экстерн сдал экзамены.

§ 10.

Аттестат зрелости выдается тем экстернам, которые имеют отметки не ниже „3“ по тем предметам, которые вносятся в аттестат.

Экстернам, выдержавшим все экзамены, выдается аттестат зрелости общего образца с указанием того, что он сдал экзамен в порядке экстерната.

§ 11.

Экстерн, не выдержавший экзаменов хотя бы по одному предмету, никакого документа не получает.

§ 12.

Экстернам, которые удовлетворяют требованиям, предусмотренным общей инструкцией в отношении кандидатов на присуждение золотой и серебряной медали, выдается аттестат особого образца с правом поступления в высшее учебное заведение без вступительных экзаменов (см. § 31 инструкции о проведении экзаменов на аттестат зрелости).

§ 13.

Лица, сдавшие экзамены в порядке экстерната, медалями не награждаются.

§ 14.

Аттестаты лиц, сдавших экзамены на аттестат зрелости экстерном, регистрируются в книге, имеющейся в школе для записи аттестатов зрелости.

Начальник Управления начальных
и средних школ Министерства просвещения
Грузинской ССР УШ. ОБОЛАДЗЕ.